
Kjært barn har mange navn - Inkludering i møte med utfordrende atferd

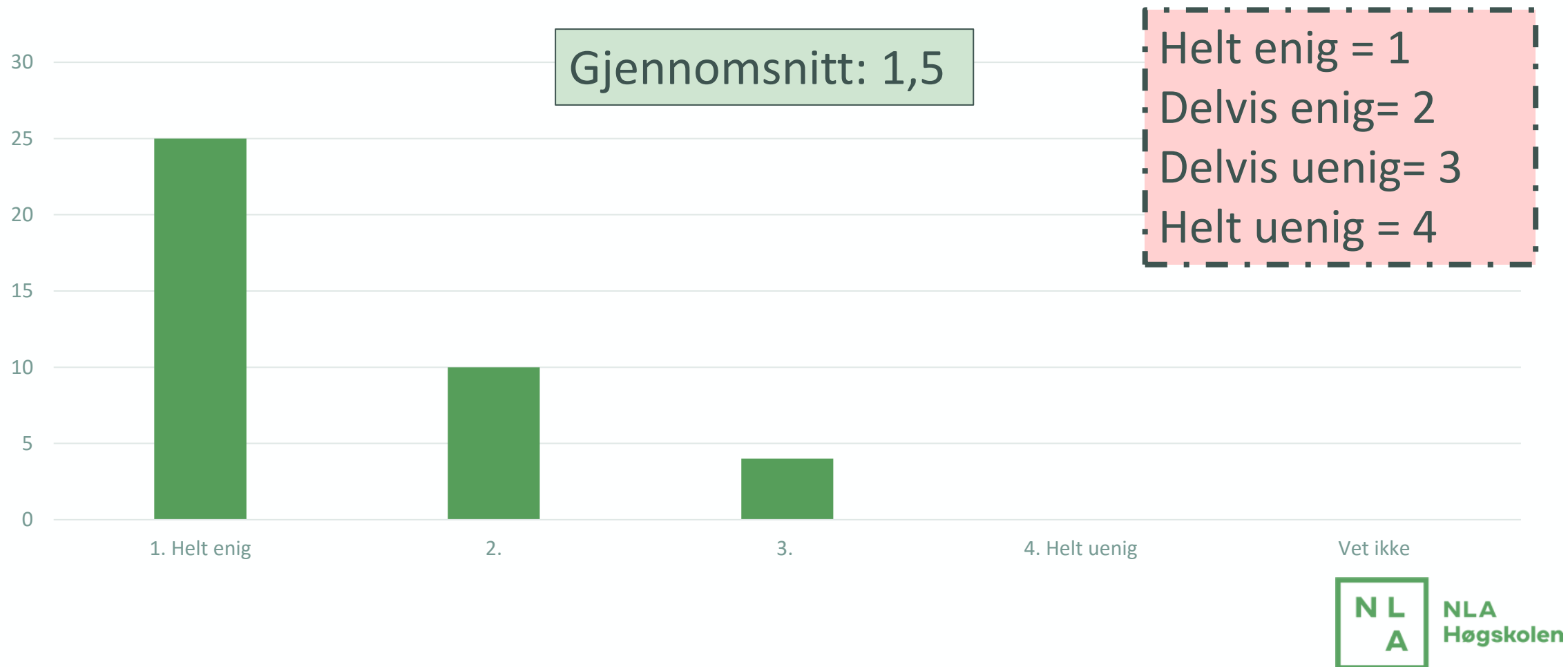
Oppvekstleiarkonferansen 2024

16.04.2024

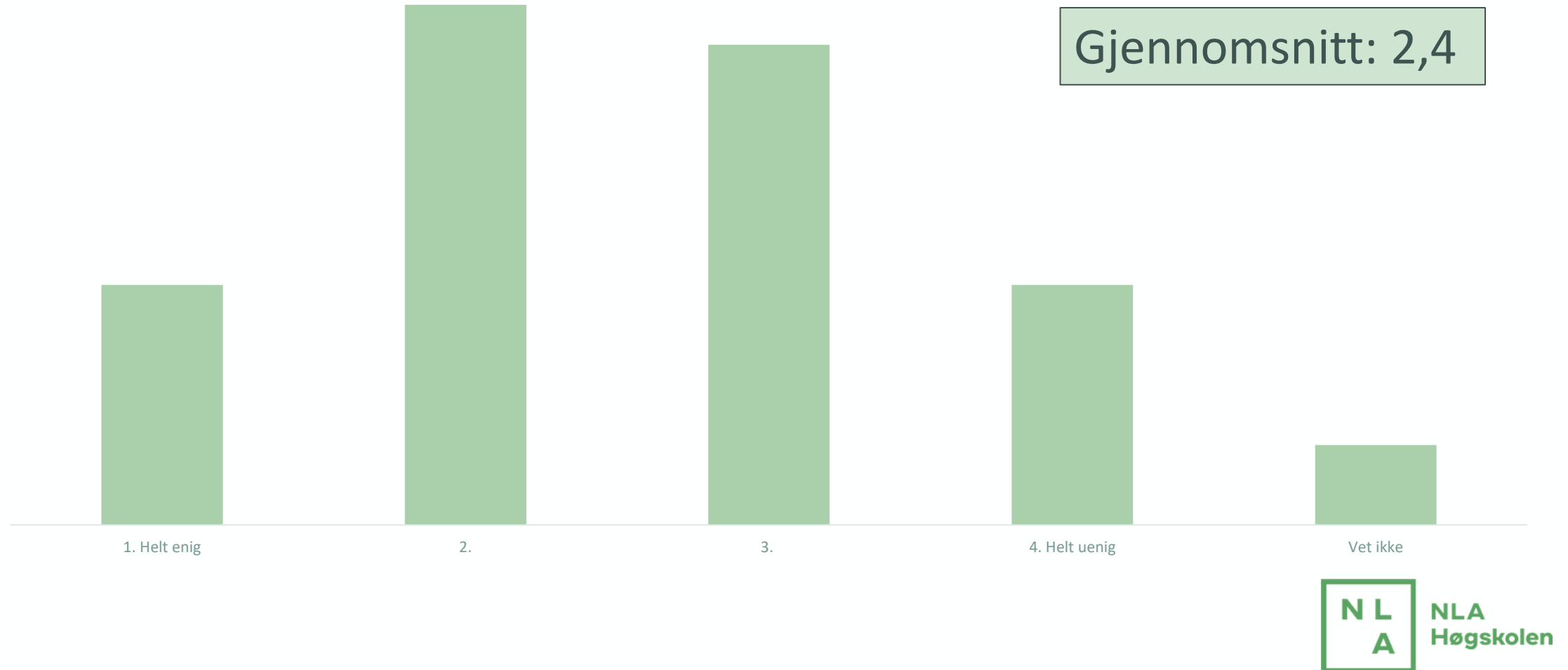
Kristian Øen
kristian.oen@nla.no

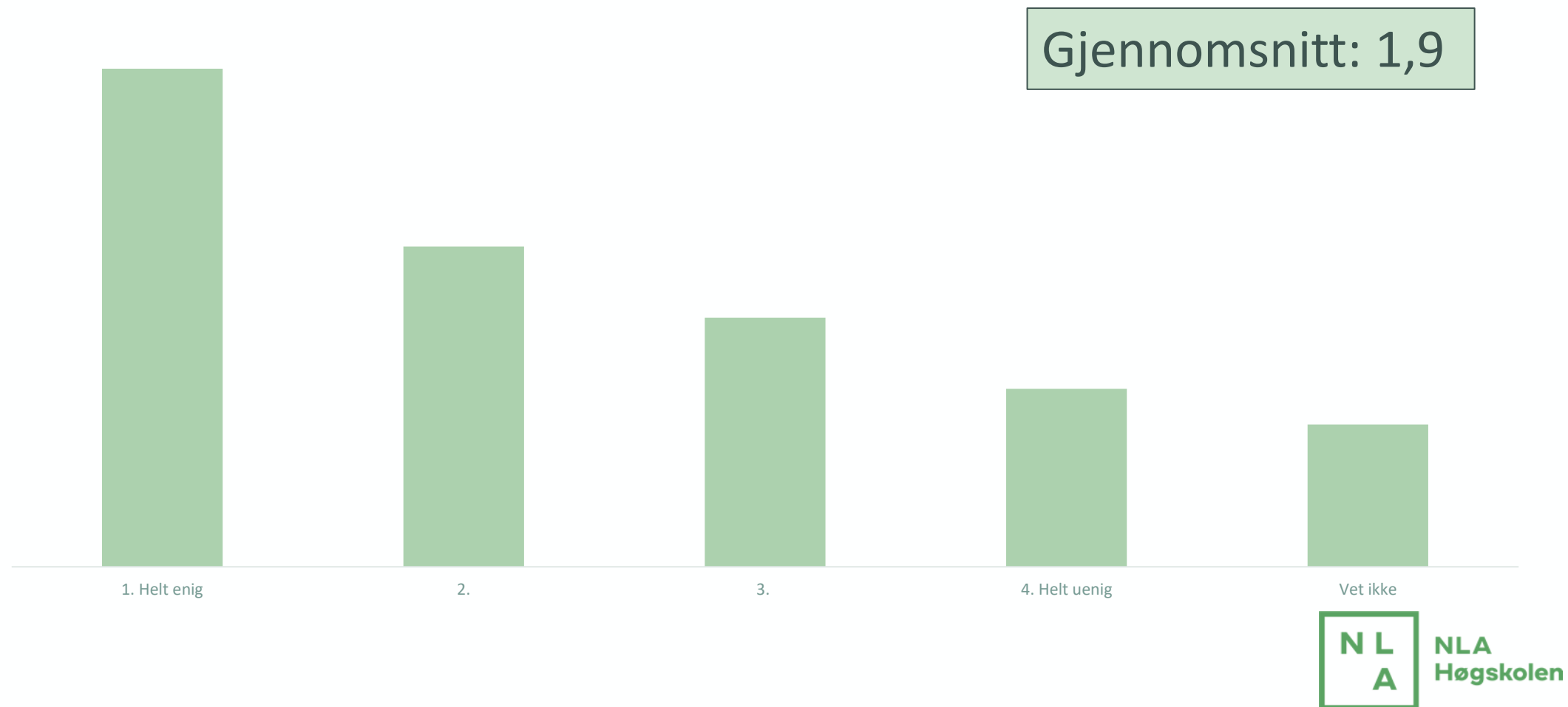
1. En inkluderende skole er positivt for alle elever

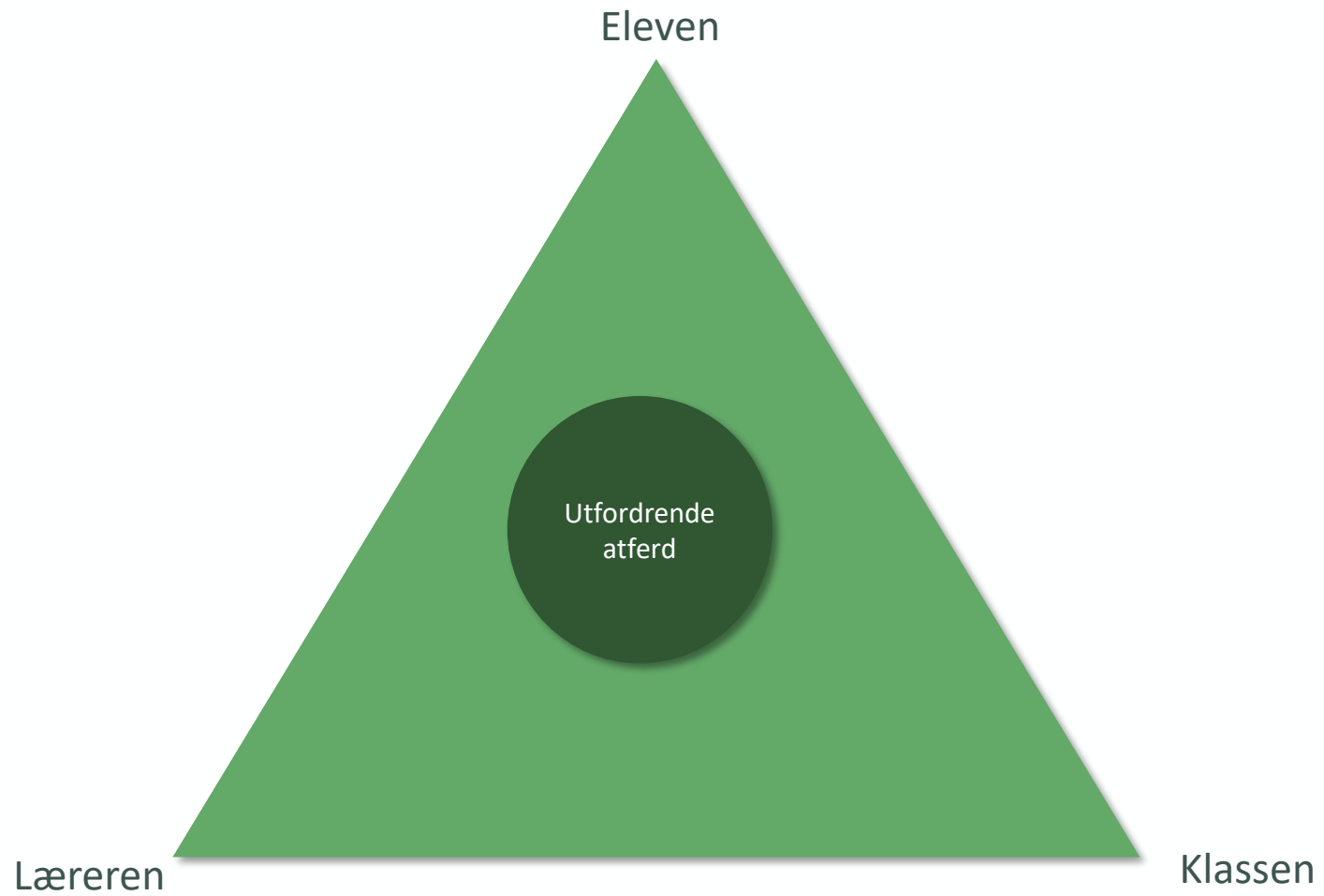

25. Av hensyn til andre elever bør noen barn som strever sosialt tas ut av klassen

41. Flere elever burde gått i forsterkede avdelinger eller på alternativ skole/spesialscole

Kompleksitet og krysspress

§ 1-3. Tilpassa opplæring

Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lærekanidate

Ny opplæringslov § 12-2

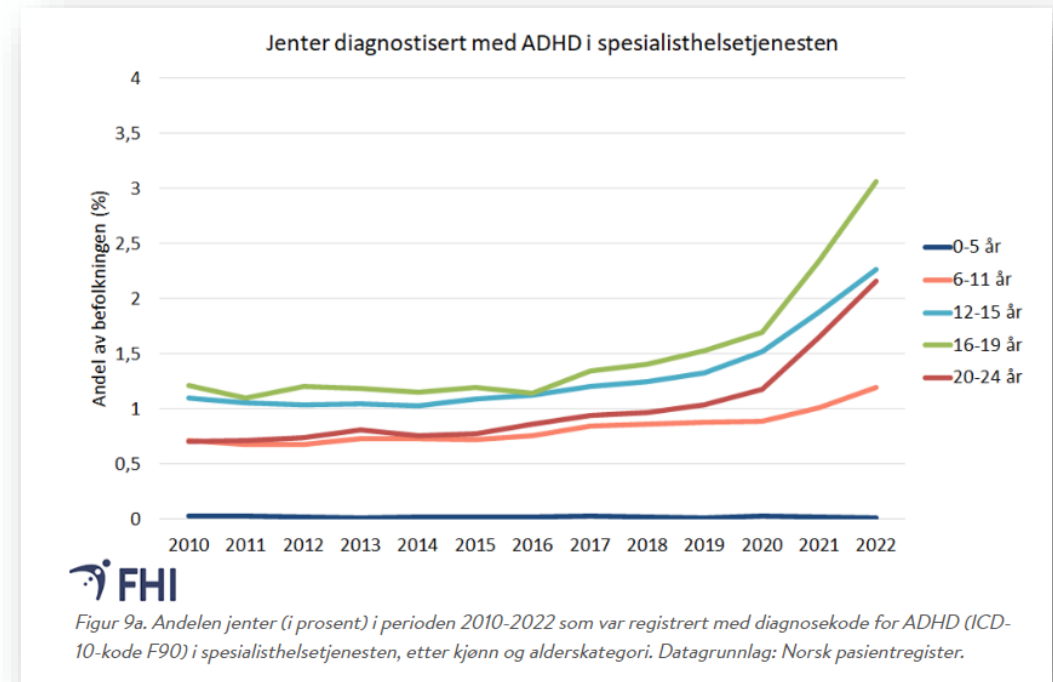
«Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring».

Ny opplæringslov § 5A-1

«Ved handlingar og avgjerder som vedkjem elevar, skal kva som er best for eleven, vere eit grunnleggjande omsyn»

Overordnet del

«hjelpa elevar som tar uheldige valg, ikke føler seg inkludert, eller som strever med å lære det som er ønsket og forventet»

Kompleksitet og krysspress

Overordnet del

«skal lære å respektere forskjellighet og at hver elev har med seg en historie»

§9 A-2

«Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring».

§9 A-3

«Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering»

§9 A-5

«Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev»

Det er blitt opprettet sak mot lærere som bestemt har bedt elever slutte å vippe på stolen. En annen elev reiste sak mot en lærer fordi han mente han hadde fått altfor dårlige karakterer.

- Lærerne skal være pedagog, men også en oppdrager. Når man ikke kan korrigere elevene uten at det oppfattes som en krenkelse, er det noe galt med lovverket, sier Malkenes til Klassekampen.

<https://dagensperspektiv.no/leder/2019/nulltoleranse-for-krenking-av-elever-svekker-laerernes-rettsikkerhet>

Opplæringsloven
§ 1-3. Tilpassa opplæring
Ny barnets beste

Eleven

Utfordrende
atferd

Læreren

Arbeidsmiljøloven
§ 4-3. Krav til det psykososiale
arbeidsmiljøet
§ 9 A-5 Når en ansatt krenker

Klassen

Opplæringsloven
§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt
skolemiljø
§ 9 A-3 Nulltoleranse

NLA
Høgskolen

Balanssekunst

- «Kompliserte pedagogiske spørsmål har sjelden sikre svar.»
- «Profesjonen og den enkelte lærer forvalter et ansvar for å utøve skjønn i komplekse spørsmål.»

Diskurser og virkeligheter

- Språket er med å beskrive virkeligheten, men språket er også sentral for å danne virkeligheten.
- Språket og begrepene vi bruker er med på å danne organisasjonskulturen (der den enkelte er en del av), som igjen lager rammer for hvordan vi forstår og møter barn som utfordrer oss.

Mosvold, R., & Ohnstad, F. O. (2016)

Kjært barn har mange navn

Skolen/de voksne har

- Læringsmiljøutfordringer
- Vansker med å møte barnet
- Vansker med i tilrettelegge

Barnet viser:

- Problematferd
- Uønsket atferd
- Negativ atferd

Barnet har:

- Atferdsvansker
- Reguleringsvansker
- Samhandlingsvansker

Barnet er:

- Eksplosivt
- Problembarn
- Jævelunge
- Pøbel

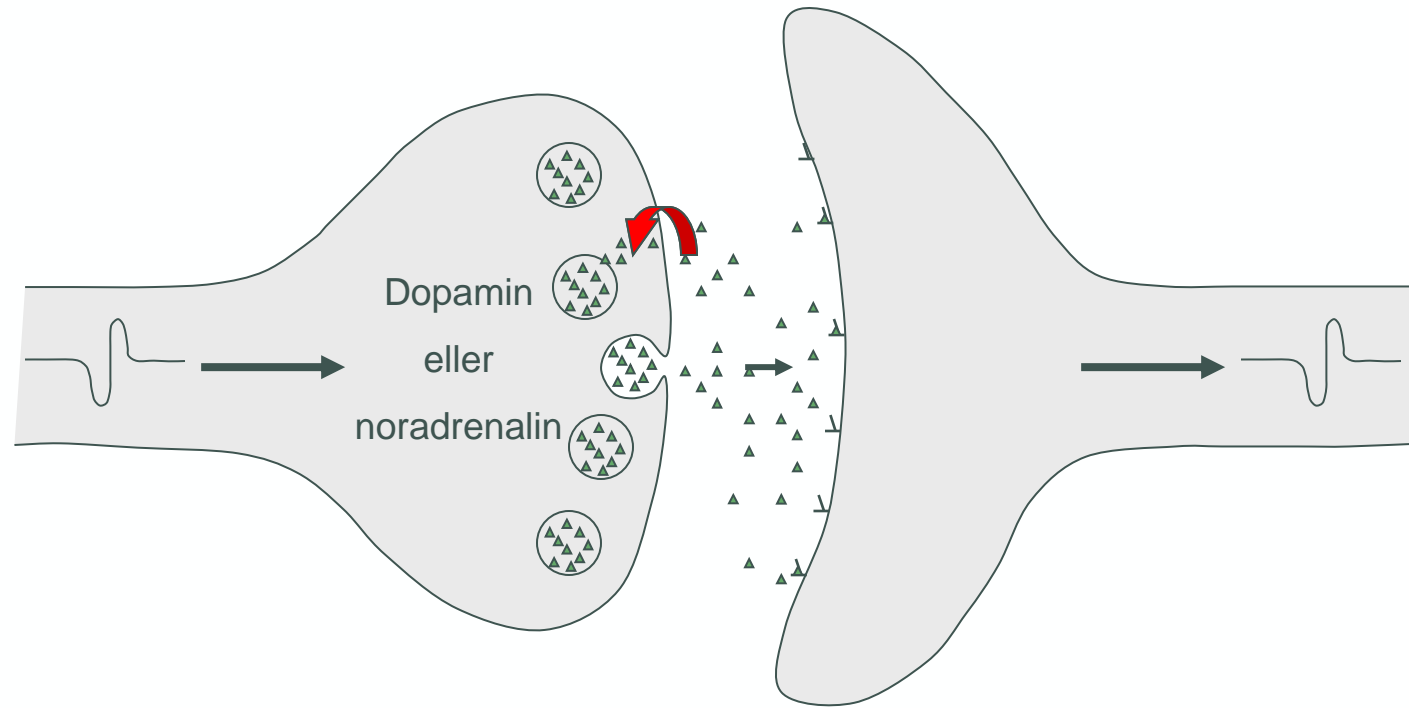

Barn som utfordrer oss

1. Manglende evner/forutsetninger hos barnet

- Kausalitet mellom den antatte personligheten og atferd
- Risikofaktorer for utvikling av utfordrende atferd
 - Temperament
 - Impulskontroll
- Diagnoser som en forklaring
- En mer verdig «forklaring» enn lat, jævelunge, frekk, udugelig m.m?

Reguleringsfunksjoner

- Oppmerksomhet
- Konsentrasjon
- Motivasjon
- Følelser
- Temperament

Barn som utfordrer oss

1. Manglende evner hos barnet

2. En mestringsstrategi

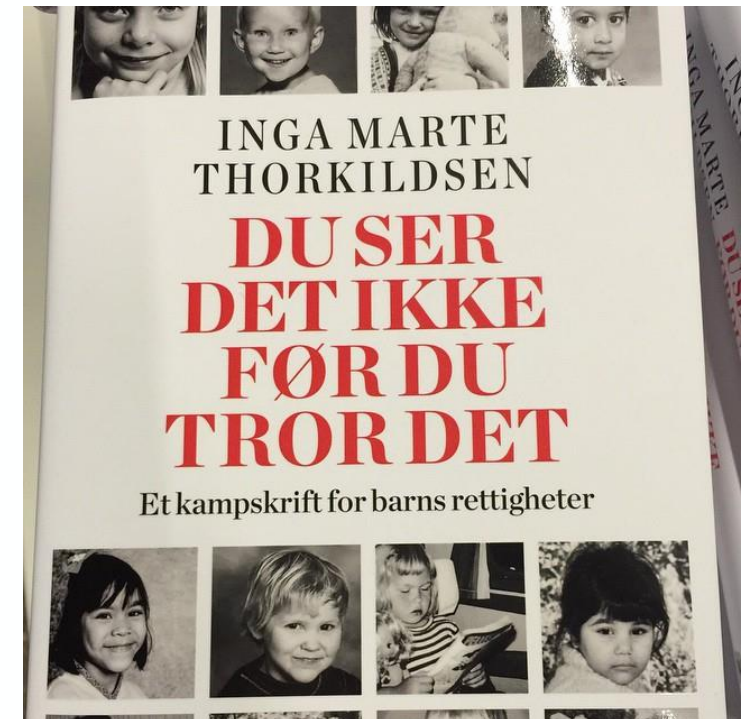
(Mulig å forstå fra barnets perspektiv)

Du ser det ikke før du tror det.....

- Seksuelle overgrep 0,2-1,2%
- Alvorlige psykiske overgrep 3-9%
- Utsatt for eller vitne til alvorlig vold i hjemmet 7-12,5 %
(Kloppen et al. 2014)
- 90000 barn her i landet har minst en forelder som misbruker alkohol og hos 410 000 norske barn har en av foreldrene en psykisk lidelse.
(Folkehelseinstituttet i 2011)
- «I løpet av mine 20 år i skolen har jeg heldigvis ikke hatt elever med denne problematikken.....men jeg har hatt mange diagnosebarn»
- «I overkant av 50 000 norske barn og unge i grunnskole og videregående skole utsettes for mobbing regelmessig»
- «I overkant av 20% av elevene strever med manglende faglig mestring»

Du ser det ikke før du tror det.....

- Hva vet vi om barnets situasjon?
- Ser vi hele bildet?
- Klarer vi å se bak atferden?
- Bør vi korrigere/belønne atferd?
- Bør vi «medisinere» atferd?

ETHIC

Barn som utfordrer oss

1. Manglende evner/forutsetninger hos barnet

2. En mestringsstrategi

3. Et læringsmiljø problem

- Kritiske spørsmål til egen praksis
- Hvilke regler og forventninger?
- Hvorfor? Hvordan møter vi «brudd på»
- Sammenheng mellom skole og hjem?
- Uttalte, men ikke praktisert
- Uttalte, med en forventning om at de skjønner

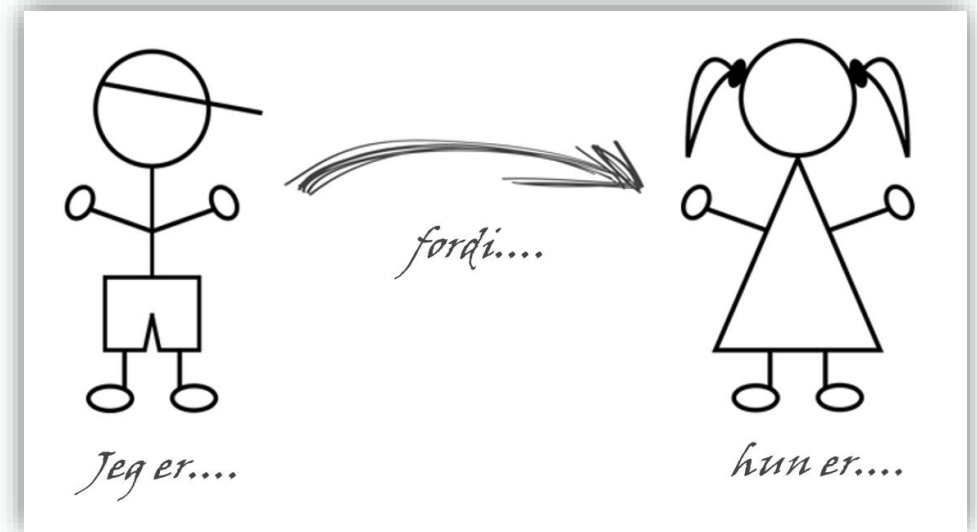

Lineær forståelse (Gregory Bateson)

Jeg er ofte sint på henne ← fordi ← hun er frekk

Han forstår ingen ting ← fordi ← fordi han ikke følger med

Undervisning blir dårlig ← fordi ← det er så mange vanskelige elever i klassen

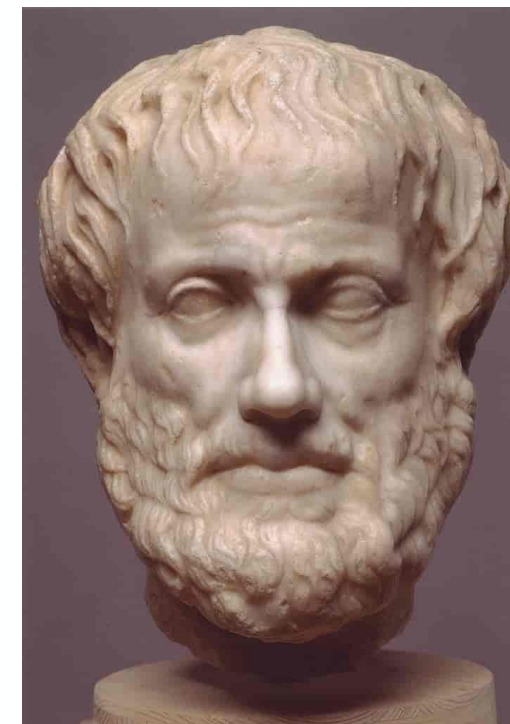
Dårlig tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige elever kan føre til skolepåførte spesialpedagogiske behov, ikke minst kan elevene utvikle problematferd, språkvansker og lese- og skrivevansker (Schultz m. fl. 2004). Utvalget mener at en betydelig andel av utfordringene på dette området ikke skulle ha fått utvikle seg til spesialpedagogiske problemstillinger.

(s. 338)

Utfordrende.....og ansvar?

- Dersom viljen ikke er fri, så kan heller ikke mennesket holdes ansvarlig for sine handlinger (Aristoteles, 2013)
- For å kunne vurdere «frivillighet» legges det til grunn at den som utfører handlingen må inneha både *kunnskap* og *kontroll* (Svendsen, 2013).
- Det er bare i de tilfellene der fornuft og dømmekraft er hemmet eller ”blokkert” at samfunnet kan se med forståelse på den som har handlet i strid med moralprinsippene».
- Kriminelle lavalder knyttes til «*barnets bristende utvikling, ofte i termer som manglende modenhet og moralsk innsikt*» (Gröning, 2014, s. 317)
- Barn har også i mindre grad den samme evne til (viljens) motstandskraft mot impulser til å begå handlinger som bryter med lovverket (Gröning, 2014).

Den frie vilje og pedagogisk praksis

- Skolens forståelse av den frie viljen og skyldspørsmål av stor betydning.
- Hvorvidt man vurderer utfordrende atferd som mangel på kunnskap, kontroll eller som et resultat av frie valg, blir avgjørende for hvilken pedagogisk og ikke minst spesialpedagogisk praksis en støtter seg til.

Barn gjør det bra
hvis de kan!

Barn gjør det bra
hvis de vil!

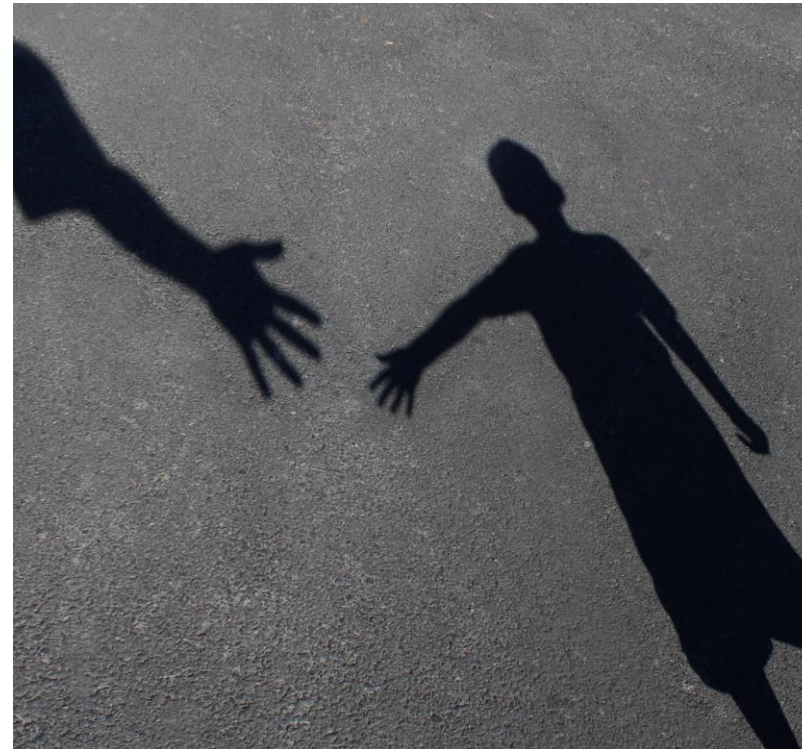
NLA
Høgskolen

Barn gjør det bra hvis de kan (ferdigheter og kontroll)

- *«Altså diagnoser som gjør at de ikke nødvendigvis klarer å ha det samme fokuset som en vanlig elev»*
- *«Jeg har en elev som har ADHD. I utgangspunktet har han medisiner og når han går på dem så fungerer han veldig godt i klassen»*
- *Da var det en elev som hadde en dårlig, en veldig dårlig dag. Bare jeg snakket til henne, bare jeg satt meg ned ved siden av, bare kom litt bort i, så var det skriking og skråling, ikke kom nær meg, ikke rør meg.....Hun hadde det altså så vanskelig inni seg. Hun har ingen språk, og ingen regulering, hun går ikke ut og tar en pause.....alle de tingene vi egentlig trener på at hun skal gjøre. Hun klarer det ikke i felleskapet, og da blir det jo vanskelig overfor en hel klasse. Når det er helt stille, og plutselig så suser det en pult gjennom rommet fordi at den som hun spilte med hadde fått flere poeng enn henne i et mattespill».*

Barn gjør det bra hvis de kan (ferdigheter og kontroll)

- Pedagogisk konsekvens:
- Jobbe med å utvikle ferdigheter, kunnskap og kontroll
- Sørge for at eleven ikke blir eksponert for situasjoner som han/hun ikke har forutsetninger for å mestre
- Eventuelt se bort i fra atferden og redefinere den som uproblematisk

Barn gjør det bra hvis de vil (motivasjon)

- «Det å teste ut» handler om å bli trygg på lærer og *«finne ut om lærere er til å stole på»*.
- Enkelte elever *«synes det er gøy å gjøre en lærer litt svett og stresset»*
- Det handler om å *«skape en litt utrygghet hos læreren og skape litt anarki så det er lett for dem å slippe unna det som lærere har bestemt at de skal gjøre.*
- En lærer er også tydelig på at utfordrende atferd også handler om manglende respekt, og sier: *«Elevene får mindre og mindre respekt for oss voksne, det er mindre og mindre respekt for andre elever og medelever»*.
- *«Skal dere være i dette klasserommet, må dere forholde dere til reglene»*.

Barn gjør det bra hvis de vil (motivasjon)

Pedagogisk konsekvens:

1. Finne konsekvenser og motivasjonsfremmende tiltak som «virker»
2. Konsekvent håndheving av brudd på regler og retningslinjer på en likest mulig måte blant de voksne

STOP!

Motivasjon

Ferdigheter

	<i>JA</i>	<i>NEI</i>
<i>JA</i>	Vetilpasset	Mistilpasset
<i>NEI</i>	Mistilpasset	Mistilpasset

Barn og unge som utfordrer oss

- Knekker ikke lesekode
- Dårlig uttale
- Stammer
- Strever med å huske gangetabellen
- Barn som ofte blir lei seg
- Knekker ikke vennskapskode
- Vansker med å lese det sosiale
- Vansker med å ta i bruk det en vet
- Strever med å huske å rydde etter seg
- Barn som ofte blir sinte

Kunnskapsoppsummeringer

- Alle elevene er våre
- En leder som uten forbehold støtter opp under dette
- Mestringstro
- Spesialpedagogiske utdanning/opplæring
- Advarer mot en ensidig og tradisjonell spesialpedagogiske vanskeorientert tilnærming
- Kan utvikle seg en tanke om at inkludering forutsetter ekspertkompetanse
- Mister troen på egen kompetanse og ferdigheter, og vegrer seg for å møte mangfoldet
- Outsourcing
- Profesjonsfaglig samarbeid innad, og i samarbeid med eksterne støttespillere
- Kritiske diskusjoner som utforsker og utfordrer tradisjonell pedagogisk tenkning og praksis.

Introduction

Even though the idea of an inclusive school has been central for decades, there is relatively little knowledge about how to facilitate an inclusive practice locally (Florian 2014; Göransson and Nilholm 2014; Haug 2017). In connection with the 25th anniversary of Salamanca, it has been pointed out that 'the document contains some ambiguities that have become apparent when used in the field' (Ainscow, Slee, and Best 2019, 672). Based on the social constructivist view, theories of 'inclusive education' can only be understood as a replication of the phenomenon. This means that such a replication cannot aim to

De tre S'ene

- Samarbeidstid
- Samarbeidskultur
- Samarbeidskompetanse

Working successfully towards inclusion—or excluding pupils? A comparative retroductive study of three similar schools in their work with EBD

Johan Malmqvist

School of Education and Communication, Jönköping University, Jönköping, Sweden

ABSTRACT

Sweden uses municipally run pupil referral units (PRUs) for students displaying emotional behavioural difficulties (EBD). This study investigates one Swedish municipality where transfers of students to PRUs were related to school practices favouring either inclusion or exclusion. A purposeful sampling procedure was used to select three elementary schools with regard to their success (school A) or failure (B and C) in keeping pupils with problematic behaviours at school. These three schools are in catchment areas with similar socio-economic conditions. A mixed methods research design was combined with comparative case studies in a retroductive approach. School A had only one pupil transferred to a PRU in 10 years, whereas such transfers from B and C were almost tenfold. School A distinguished itself from the other two schools by its number of inclusive qualities. This school succeeded in keeping almost all students without depriving other students of their rightful learning.

KEYWORDS
inclusion; exclusion; special needs students; special education; mainstreaming

Introduction

During a visit to a pupil referral unit (PRU) in April 2010, an experienced PRU teacher remarked that some schools sent very few pupils to the PRU, whereas others sent many. This remark raised several important questions that were later explored in the research study discussed in this paper. A PRU in the municipality where this investigation took place, is a small school setting governed by the municipality's central administration. The facilities are separate from regular schools, and the pupils exhibiting severe emotional behavioural difficulties (EBD) come from all schools in the municipality.

The occurrence in the municipality of special settings (PRUs) for pupils with problematic behaviour is not surprising. Pupils considered as having severe emotional behavioural difficulties are removed from mainstream schools in most countries because schools find them very difficult to handle (Hornby and Evans 2014), and children exhibiting EBD are seen to pose one of the greatest challenges to inclusion (Evans et al. 2003). The use of exclusion has become a common strategy to deal with this challenge. Exclusion of pupils to PRUs is often used as a special educational needs provision, in clear conflict with the objective of inclusion (Jull 2008).

Farrell et al. (2007, 142) emphasise that 'there is no doubt that behavioural issues cause considerable concern among teachers' and that these concerns 'need to be taken seriously'. Farrell et al. also state that pupils in mainstream schools who exhibit troubling behaviour and are 'qualified' for a special setting may have a negative impact on other pupils' learning (cf. Hattie 2008).

«Den store forskjellen mellom skoler som lykkes, og de som mislykkes med inkludering, har ingen ting med elevsammensetningen å gjøre. Det handler om hvordan de ansatte på skolen tenker og snakker».

<https://utdanningsforskning.no/artikler/2022/inkluderende-praksis-i-mote-med-utfordrende-atferd/>